

Utrikesdepartementet

Styrelsen för internationellt
utvecklingssamarbete (Sida)
105 25 STOCKHOLM

**Uppdrag att ta fram underlag för stödet till civila samhället i
utvecklingsländer**

---

1 bilaga

Ärendet

Regeringen beslutade den 10 september 2009 om en strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2010-2014. Genom beslut om regeringsbrev för budgetåret 2015 avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) förlängde regeringen strategin att gälla t.o.m. den 31 december 2015, eller till dess regeringen dessförinnan fattat beslut om en ny strategi.

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Sida, i enlighet med anvisningar enligt *bilagan*, ska komma in med underlag för en ny strategi för stödet till det civila samhället i utvecklingsländer senast den 1 oktober 2015. Underlaget ska tas fram efter samråd med bl.a. civilsamhällesorganisationer och andra berörda aktörer.

På regeringens vägnar

Isabella Lövin

Anna Centerstig

Kopia till

Utrikesdepartementet AF, AME, ASO, EC, EKO, EU, FIM, FMR, IH,
MENA, PLAN, RS, SP
Finansdepartementet BA, SFÖ

cm + jw

Kulturdepartementet D
Expertgruppen för biståndsanalys

2015-05-28

Anvisningar för Sidas underlag inför utarbetandet av en ny CSO-strategi

1. Bevekelsegrund

Ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle är centralt för demokratisering, fattigdomsbekämpning och en rättvis och hållbar global utveckling. Genom det civila samhällets förmåga att verka lokalt kan människor som lever i fattigdom och under diskriminering få möjlighet att göra sina röster hörda och själva påverka sina levnadsvillkor och utöva inflytande i politiska processer. Som opinionsbildare och röstbärare fyller civilsamhällesorganisationer en viktig funktion för att ge förslag, granska och utkräva ansvar. De tillgodoser även angelägna behov av samhällsservice och kan fylla en viktig brobyggande funktion i förhållande till andra demokratiseringsaktörer.

Det krympande utrymmet för det civila samhället i delar av världen gör det särskilt angeläget att stå upp för ett starkt civilt samhälle och bidra till dess kapacitetsutveckling. Den svenska traditionen av ett självständigt folkrörelseförankrat civilsamhälle har genom sitt långvariga engagemang en särskild potential att stödja demokratiska civilsamhällesorganisationer i utvecklingsländer.¹

2. Inriktning och målgrupper

Syftet med stödet till civilsamhällesorganisationer är ett livskraftigt och pluralistiskt civilt samhälle i utvecklingsländer, som arbetar utifrån ett rättighetsperspektiv för förbättrade levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och ökad respekt för mänskliga rättigheter.

Sida ska i sitt underlag lämna förslag på vad som kan uppnås under strategiperioden inom följande områden:

- Stärkt kapacitet hos civilsamhällesaktörer i utvecklingsländer att i sina respektive roller arbeta utifrån ett rättighetsperspektiv samt att

---

¹ Med utvecklingsländer avses låg- och medelinkomstländer i enlighet med Organisationens för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) biståndskommitté DAC:s riktlinjer.

representera och agera med legitimitet i relation till människor som lever i fattigdom (1).

- Främjande av ett gynnsamt samhällsklimat, inkl. lagstiftning, för civilsamhällesorganisationer att verka som självständiga och oberoende aktörer, samt därutöver samverka mellan det civila samhället och andra aktörer för en hållbar demokratisk utveckling (2).
- Insyn, inflytande och ansvarsutkrävande i beslutsprocesser kring medborgerliga, politiska, sociala, ekonomiska och/eller kulturella mänskliga rättigheter för människor som lever i fattigdom (3).

Utgångspunkten ska vara grupper av utsatta och marginaliserade människor och deras möjlighet att själva agera som förändringsaktörer. Verksamheten ska vidare genomsyras av ett jämställdhets-, miljö- och klimat- samt rättighetsperspektiv. Eventuella ytterligare områden av betydelse för syftet med stödet ska uppmärksammas.

Sidas underlag ska utarbetas med beaktande av det civila samhället som oberoende aktörer i egen rätt, utifrån respektive organisations mandat och verksamhet.

3. Samarbetsformer

Stödet till det civila samhället i utvecklingsländer ska huvudsakligen ges genom bidrag till svenska civilsamhällesorganisationers verksamhet. I likhet med den nu gällande strategin ska dessa organisationer ha ett ansvar för verksamhetens utformning, innehåll och kontroll, m.m.

Som komplement kan en begränsad del av stödet ges till internationella civilsamhällesorganisationer för påverkansarbete på global nivå inom områden av betydelse för civila samhällets förutsättningar att verka på lokal nivå, t.ex. ett gynnsamt samhällsklimat, biståndseffektivitet och metod- och policyutveckling. Bidrag ska även kunna ges för att främja finansiering från andra finansieringskällor (t.ex. egenavgiften för EU-finansierad verksamhet), samt till metodutveckling på området. Sida ska i underlaget föreslå hur dessa stöd kan utformas och vilka eventuella riktlinjer som bör gälla.

Stödet ska förmedlas efter ansökningsförfarande utifrån regler och kriterier som Sida utarbetar och beslutar om.

Sida ska i underlaget resonera kring:

- eventuella behov av tydligare riktlinjer kring vissa organisationers vidareförmedlande roll,

- att ytterligare utveckla systemet med långsiktiga ramavtal för att bidra till mer flexibla och behovsanpassade finansierings- och redovisningsformer,
- hur förutsättningarna kan stärkas för ämnesöverskridande verksamhet, samt för att anpassa arbetsformer och samverkan med andra typer av aktörer till lokala förhållanden.

Sida ska vidare analysera huruvida verksamheten bidrar till mångfald och en bredd av aktörer i såväl utvecklingsländerna som i Sverige samt förankringen i det svenska samhället. Sida ska uppmärksamma både nya och traditionella civilsamhällesorganisationer, särskilt aktörer som redan idag spelar en viktig roll för utveckling, t.ex. diasporagrupper, och aktörer med bred folklig förankring i Sverige som har potential att spela en större roll inom ramen för utvecklingsarbetet, t.ex. idrotts- och miljörelsen.

Samverkan med andra aktörer för en hållbar demokratisk utveckling

Sida ska i underlaget även lämna förslag som syftar till att stärka synergier mellan bl.a. det civila samhället, partiväsande och statliga institutioner och därigenom bidra till en hållbar demokratisk utveckling. Förslaget kan t.ex. avse samverkan mellan lokala civilsamhällesorganisationer och demokratiseringsaktörer inom andra områden, t.ex. partianknutna organisationer, multilaterala organisationer, näringsliv och statliga institutioner på lokal och central nivå.

Sida ska därutöver resonera kring förutsättningarna för ökad lokal koordinering och samverkan mellan aktörer med stöd via CSO-strategin och andra svenska bilaterala och/eller tematiska strategier, t.ex. inom särskilt prioriterade områden. Förslag till en eller flera pilotverksamheter ska redovisas, inkl. en modell där utlandsmyndigheter också kan spela en roll.

Egeninsats

För att erhålla medel från strategin ska kravet på egeninsats för svenska civilsamhällesorganisationer finnas kvar. Egeninsatsen är ett uttryck för att stödet ges i form av ett bidrag till civilsamhällesorganisationernas egen verksamhet och deras oberoende. Sida ska i underlaget redogöra för eventuella skäl till lägre eller högre egeninsats än idag (10 procent) samt lämna förslag på alternativa egeninsatser än kontant insamlade medel, t.ex. avlönade eller oavlönade arbetsinsatser, inklusive tentativa bedömnings- och beräkningsgrunder för sådana.

Biståndseffektivitet

Stödet till civila samhället i utvecklingsländer förväntas inte begränsas till enskilda länder eller sektorer, utöver det som följer av OECD/DAC:s riktlinjer om vad som får klassificeras som utvecklingssamarbete. För att bidra till ökad effektivitet och samordning ska Sida i underlaget överväga möjligheten för svenska civilsamhällesorganisationer att utveckla analysen av det egna mervärdet i aktuella länder och verksamheter. Den kan t.ex. utgå från lokala förutsättningar och övrigt stöd till civila samhället, huruvida stödet bidrar till att driva motvindfrågor samt stärka eller komplettera andra svenska insatser, eller andra utvecklingsmotiv.

Sida ska vidare resonera kring eventuella behov av att utveckla riktlinjerna och metodstödet för civilsamhällesorganisationernas arbete med vissa tvärssektoriella frågor i den aktuella verksamheten, t.ex. miljö- och jämställdhetsfrågor.

För att bidra till åtaganden om ökad biståndstransparens ska svenska civilsamhällesorganisationer som erhåller medel från Sida via CSO-strategin, redovisa sin verksamhet till informationstjänsten Openaid.se och International Aid Transparency Initiative (IATI). Sida ska i underlaget redovisa vilka åtgärder som kan vidtas för att underlätta civilsamhällesorganisationers rapportering med anledning av detta.

4. Riskhantering

Sida ska i underlaget föra ett resonemang kring de risker, utmaningar och förutsättningar av relevans för strategins genomförande, som följer av utvecklingen

- dels inom det civila samhället med nya aktörer och förändrade sätt att organisera sig,
- dels vad gäller civila samhällets förutsättningar att verka i olika land- och utvecklingskontexter, bl.a. utifrån ett i många fall krympande utrymme.

Eventuella konsekvenser för utformningen och genomförandet av ett effektivt svenskt stöd till civila samhället ska redovisas, utöver det som efterfrågas enligt ovan.

5. Volymspann

Underlaget avseende stödet till det civila samhället i utvecklingsländer ska utgå från nuvarande nivå på anslagsposten för strategiperioden 2016-2019 (uo 7 ap 5 Stöd genom svenska organisationer i det civila samhället).